

Màquines educatives

En arribar els períodes vacacionals, les pantalles cinematogràfiques s'omplen de dibuixos animats. D'històries pensades per a la canalla. Tenen per a objectiu estimular-los visualment i excitar la seva alegria, el plaer de la felicitat. El cas és que aquestes pel·lícules fan molt més que entretenir la quitxalla: contenen anècdotes que exerceixen una influència gens inofensiva sobre les experiències, els desitjos i els plaers de nens i de nenes. D'alguna manera aquests films desenvolupen el paper de **màquines educatives**, que, vulgues o no, fan la competència al que predica la comunitat educativa en les aules.

Són les pel·lícules de dibuixos animats, els **cartoons**, que en un primer estadi històric es basaven en trucs i màgia; en segon nivell, els

dibux venien a ser els germans petits de les pel·lícules normals; en una tercera etapa, encetava la fase d'experimentació tècnica i d'elaboració de pel·lícules llargues; i finalment, en el temps actual, la considerable expansió de films animats que abasten des de la televisió fins les pel·lícules didàctiques especialitzades. Per posar noms: d'**Emile Cohl**, **Max Fleischer**, **Walter Lantz** fins **Walt Disney**, **Hanna i Barbera**, **Norman McLaren**, **Jiri Trnka**. O els novíssims **Hayao Miyazaki**, **Rogers Allers**, **Mark Dindal**, **Gary Trousdale** fins al lleidatà **José Pozo**. Tot plegat un ventall de propostes que intenten conciliar allò que, en un català pulcre, en diríem *cultura infantil*. O sigui: consum d'històries sovint amb missatges contradictoris que es converteixen en plataforma d'una infini-

ta gamma de productes que inclouen cintes de vídeo, bandes sonores, roba infantil, mobles, ninos... Paradigma d'aquest consum hàbilment programat seria la **Walt Disney Company** i la seva poderosa xarxa de parcs temàtics, hotels, 728 botigues a tot el món... I aquesta màquina d'ensenyament està que bull. Els límits entre l'entreteniment, l'educació i el mercantilisme es desfan com gelat a l'agost. Pedagogia animada per a un gust popular que no distingeix entre missatges contradictoris, a saber, el sexisme, l'entropia consumista, la història com a fet diferencial, racismes "saludables" contra ètnies no occidentals.. Un altre dels perills d'aquests màquines d'educar el trobem en la suspensió de judici crític amb què el públic infantil i adult s'acara amb el visionat d'aquestes metonímies animades que, en paraules de **Jean Baudrillard**, fan d'"*Amèrica* (que és com dir Europa) -neta, decent i industriosa- *el món més feliç sobre la capa de la terra*".

Ratnave 18-1-04